

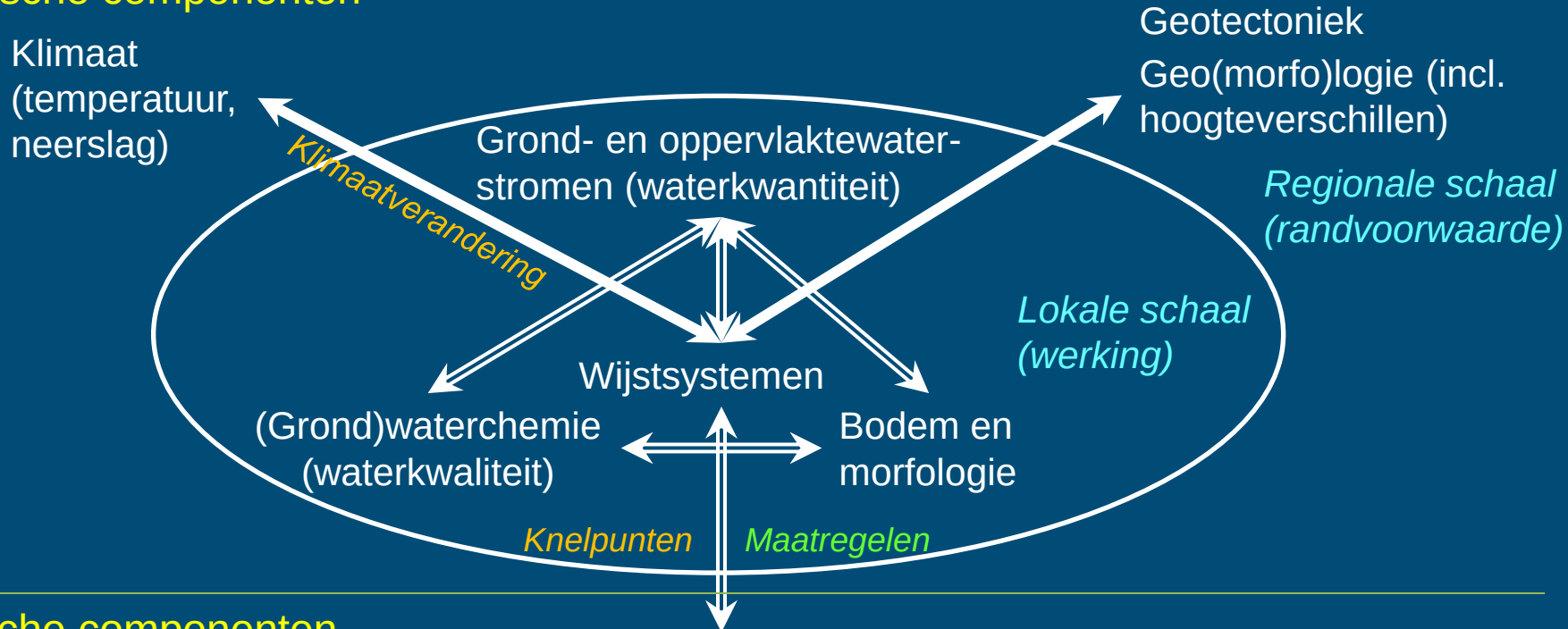
Een systeemecologische blik op de Peelhorst in 2035

Ecologische systeembenadering

Hoe werkte en werkt de Peelhorst?

Abiotische componenten

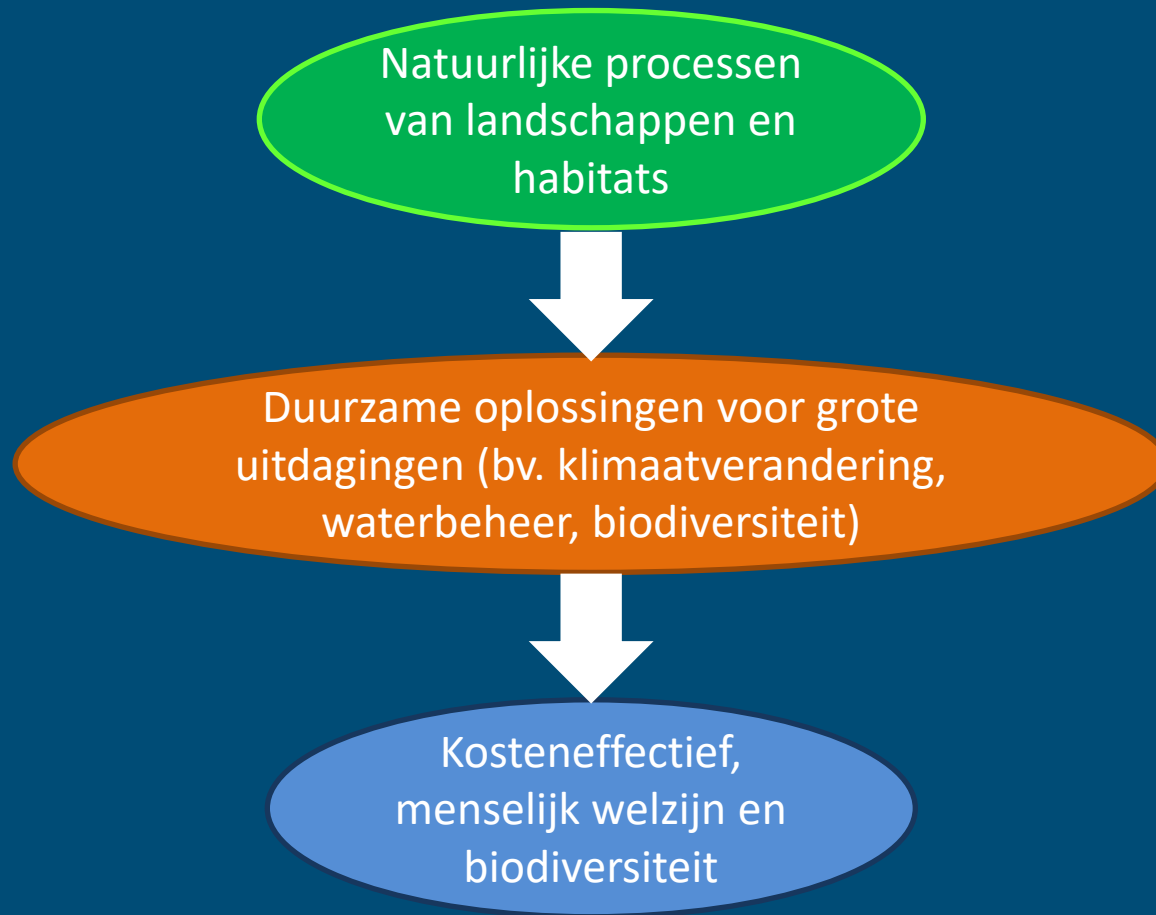

Biotische componenten (ecosysteemtypen)

aangepast naar Verwijst 1982

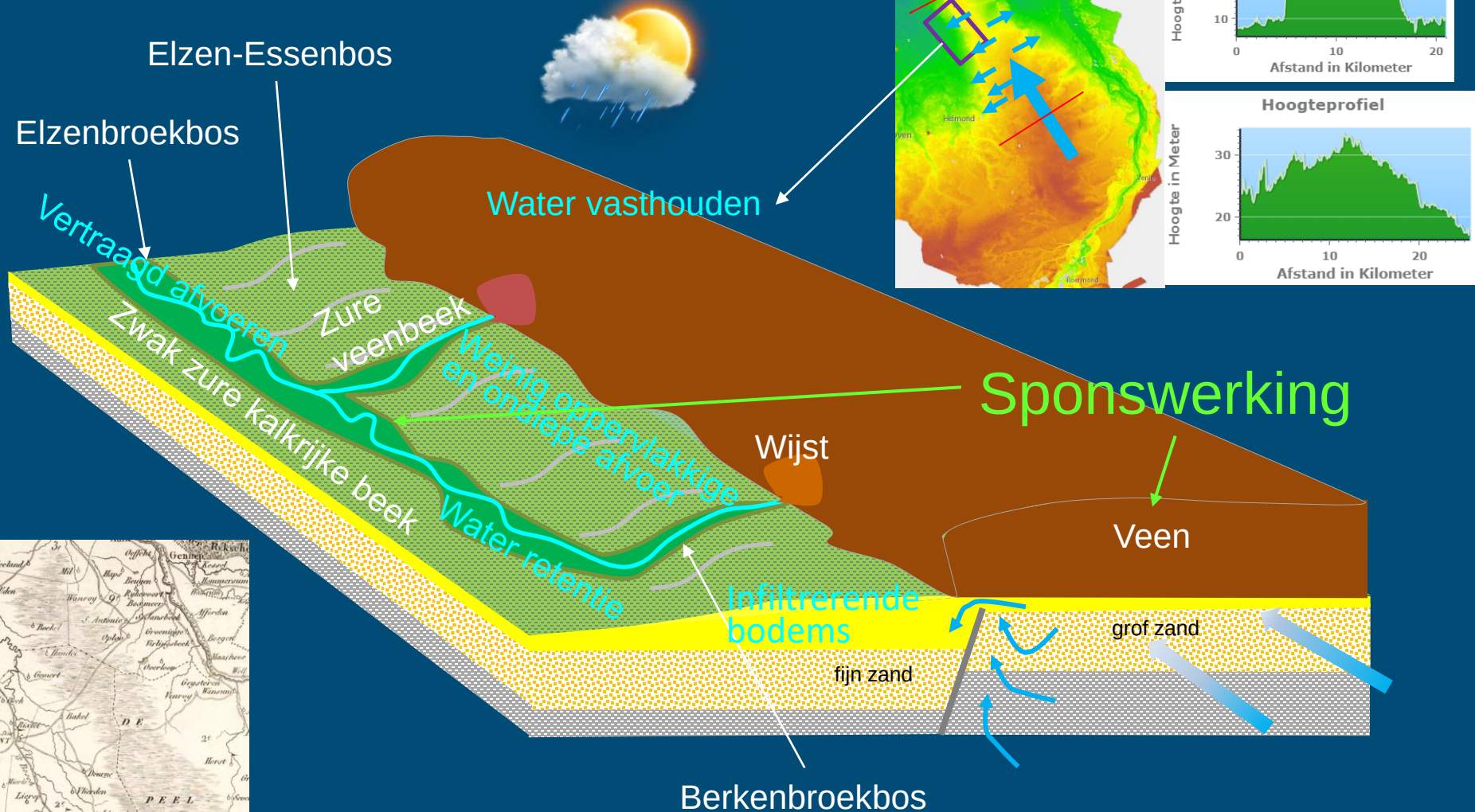
Ecologische systeembenadering

Maatregelen $\approx$ Nature-based solutions

Het natuurlijke watersysteem

De natuurlijke motor

Van robuust naar huidig watersysteem

Gevolg:

- Hoge peilen met beperkte dynamiek
- Vrij constante waterstanden en -stromen

veenbuik

natte voeten

Geen overlast

- **Klimaatverandering**

- Ontvening
- Versnelde afvoer
- Ontwatering (daling gw)
- Verdroging/Droogte
- Wateronttrekking
- Landbouw
- Bewoning
- 'Industrie'

- Lage (gedaalde) peilen
- Sterk wisselende (grond-)waterstanden en -stromen

platte buik

te droge voeten

=> Droogte en wateroverlast

Gevolgen voor ecologie en natuur

Droogte en piekafvoeren

Verdwijnen natte
en waternatuur

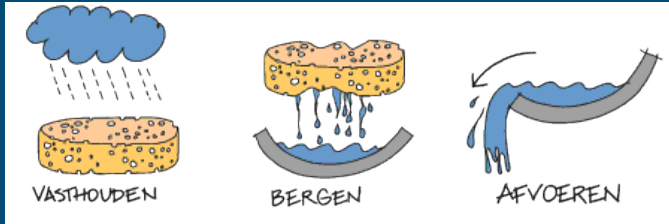
Verdrogen droge
natuur

- gedaalde peilen
- wisselende afvoeren

Oplossingen

Maak gebruik van natuurlijke processen

Gebruik maken van de sponswerking van de natuur

Denken in het watersysteem van het landschap:

⇒ water infiltreren, bergen en afvoer vertragen

Actief voorraadbeheer grondwater:

⇒ water besparen door minder en hergebruik

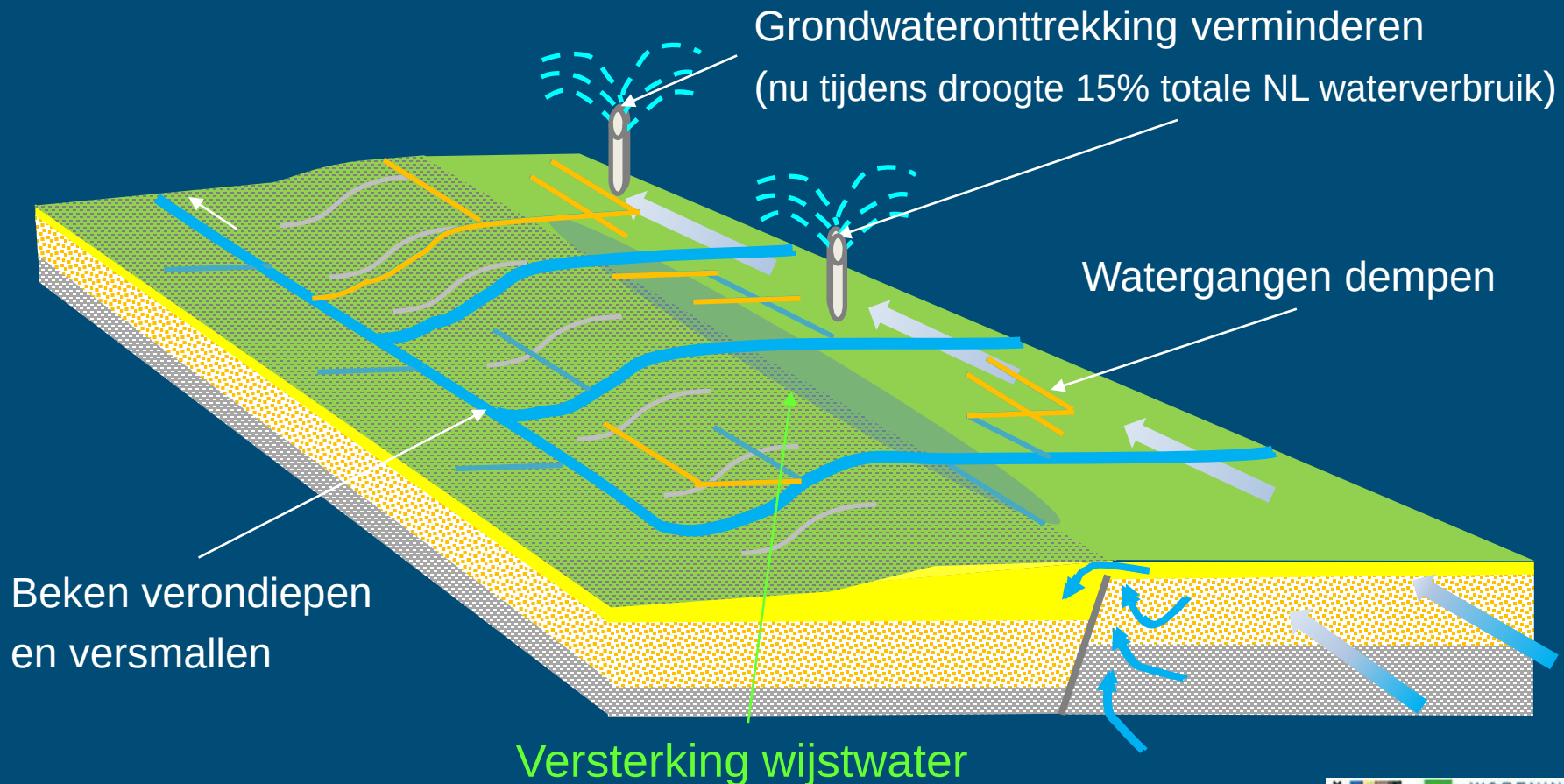
⇒ sterk verminderen grondwateronttrekking en versterken -aanvulling

Ontwikkelkansen

Klimaatneutrale waterhuishouding op landschapsschaal

Vasthouden, bergen en vertraagd afvoeren op landschapsschaal

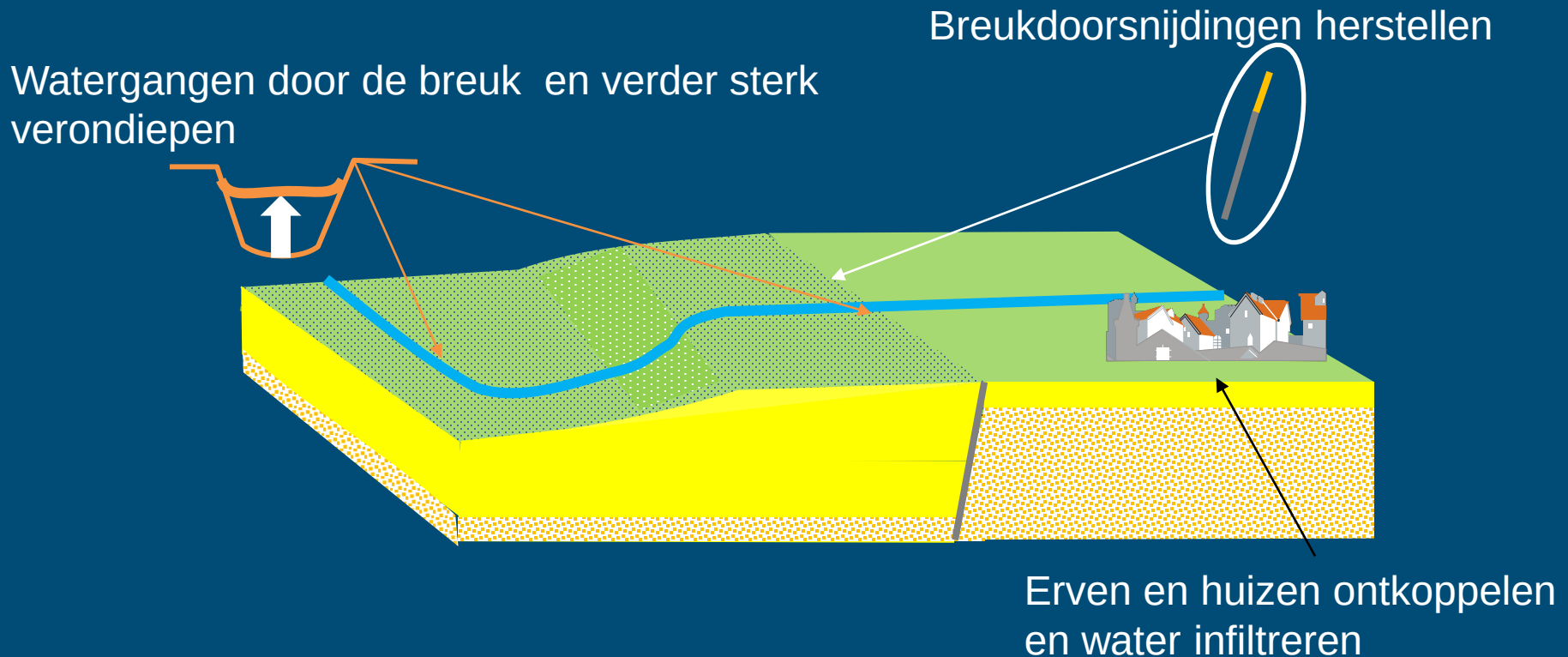
=> oplossingen op lokale schaal

Ontwikkelkansen

Klimaatneutrale waterhuishouding op lokale schaal

Wijstverschijnselen herstellen en versterken

Tegelijk goed voor klimaatmitigatie,
waterveiligheid, anti-verdroging, natuur, ecologie en biodiversiteit

Ontwikkelkansen

Milieubelasting sterk verminderen

Diffuse bronnen aanpakken

- Mest, nutriënten, pesticiden giften verlagen, afspoeling opvangen (circuleren op perceelsniveau) en organische stofgehaltes verhogen

*Natuur ontwikkelen
en bufferzones aanleggen*

Puntbronnen wegnemen

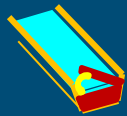
- Overstorten en lozingen van percelen, kleine industrieën saneren

Ontwikkelkansen

Circulaire water- en stoffenstromen

Lokale schaal

- Verminderen beregenen
- Dichten greppels, sloten
- Voorkomen af- en uitspoelen
- Voedingsstoffen opvangen en recirculeren
- Maatregelen op erf en bebouwd

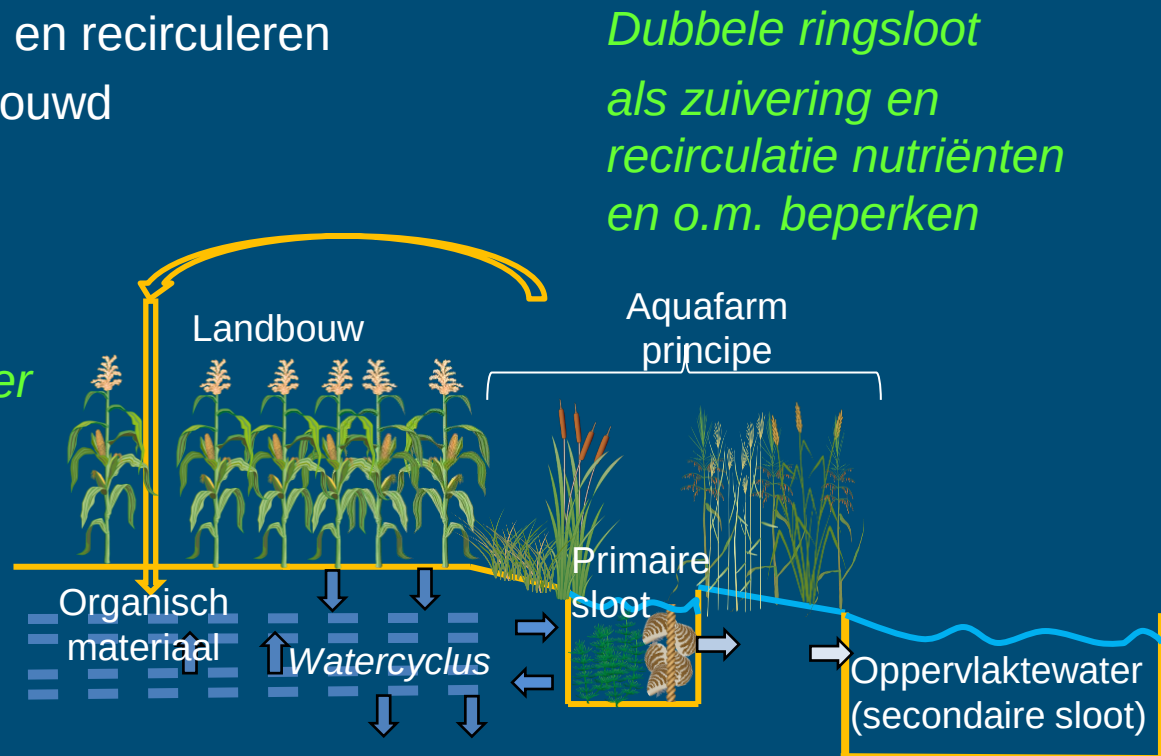

boerenstuw

Drainages beperken

Individueel slootbeheer

Water vertraagd afvoeren met vegetatie als stuw

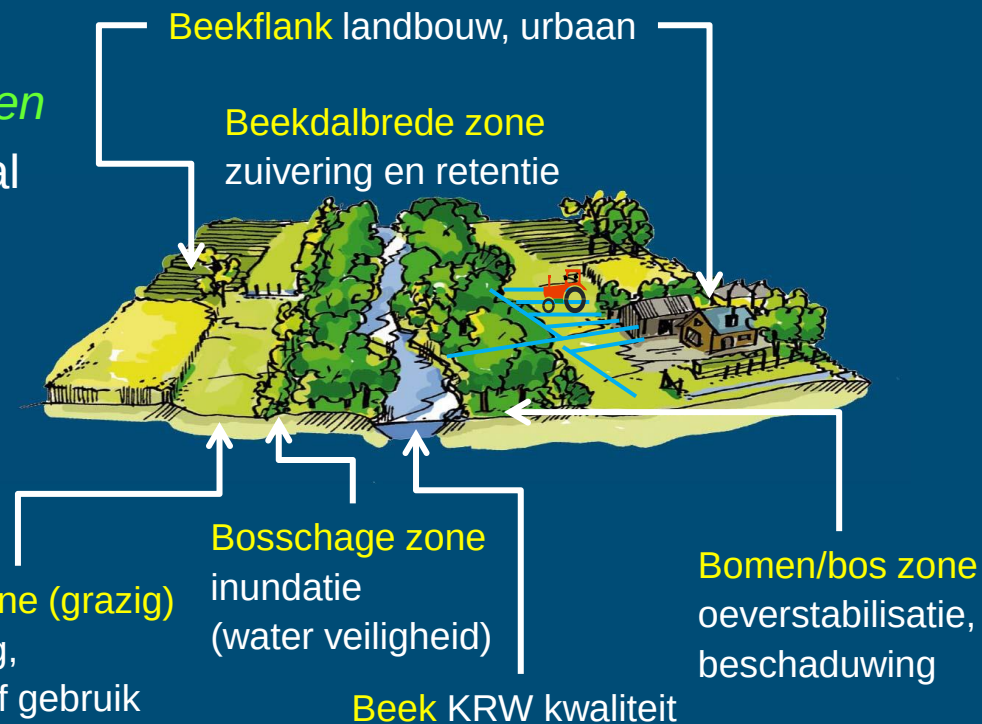
Ontwikkelkansen

Morfologie afstemmen op hydrologie + ecologie

Kansen op Landschapsschaal

Optimaal gebruiken natuurlijke processen

- Beekdalbrede aanpak Beek+beekdal (ruimte voor waterberging en afvoer vertraging)

Verdonschot (2010)

Kansen op Lokale schaal

Wijstgebieden

- Oppervlakteverschijnselen wijstprocessen herstellen, stuifduinen exposeren, landschapstreden zichtbaar, hoogveen en beekjes koppelen
- Stapstenen in het landschappen als habitat en verbindingen

Doelgemeenschappen: planten

Basenrijk gebufferd

Basenarm zuur

odem Kalkgrasland
odem Glanshaver (rijk)
odem Kamgras (rijk, beweide)

odem Blauwgrasland

enige

Nat

Bos

Minerale bodem

Moerige/venige
bodem

bezegge-
enbroek
Geoorde

zure
Elzenbroeken

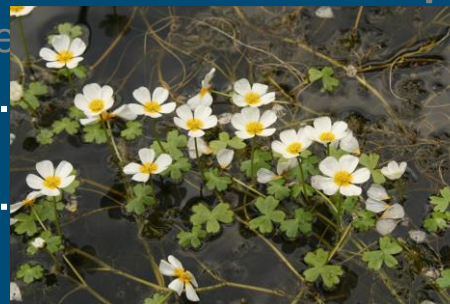
Zeer nat

Kalkmoe

Beek

Regenwater
stagnatie

Moerige/venige
bodem

Overgangs

ikel

Vb. Zwarte

Doelgemeenschappen: dieren

Basenrijk gebufferd

Basenarm zuur

Droog

Minerale bodem

Kalkgrasland

Vochtig
matig droog

Minerale bodem

Heischraalgrasland
(winter nat)

Korte
vegetatie

Minerale bodem
Moerige/venig
bodem

kleine zeggenmoeras

Nat

Minerale

Bos

Moerige
bodem

er
ngpoot-
eniscus
rote wee
inder

Zeer nat

strijke witsluitel

Beek

bronlibel

Regenwater
stagnatie

Levenscyclus gewone bronlibel

Cordulegaster boltonii

Nederlands grootste libel:
7.4 – 8.5 cm

jagen op zonnige
plekken nabij
bos(schages)

Verspreiding
m.n. binnen
stroomgebied

Uitsluipen:
eind mei – begin augustus

op 0.5 m
boven water

Ei-afzetting:

0 -3 cm diepte, beschaduwd,
midden overdag

Larvaal stadium:
(2) 3-4 (5) jaar

Eitje: 0.7 x 0.5 mm, solitair afgezet

Passieve predator

3.5 – 4.7 cm

- Kwel gevoed
- Schoon
- Stromend
- Beschaduwd
- Zuurstofrijk
- Bodem: fijn zand, slib/ laagje detritus
- Niet gemaaid/geschoond

Gentiaanblauwtje

losse schubben om te ontsnappen Volwassen ♂

Pop

Volwassen ♀

Vlinder op nectarbloem

juli

juni

half augustus

2de helft augustus-eind mei

2de helft augustus

Rupsen in mierennest: waardmier

Rups door knoopjesmier meegenomen

Rups op waardplant Klokjesgentiaan

Eitjes

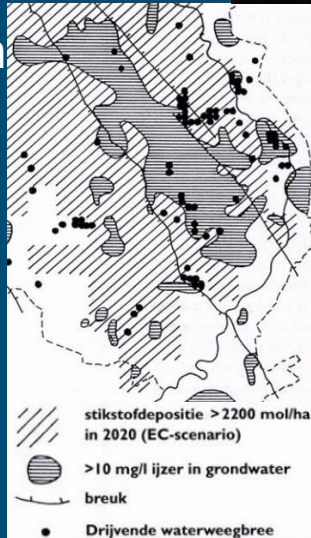
<http://www.vulkaner.no/n/alconblue/ealconblue.html>

Drijvende waterweegbree

Slenk

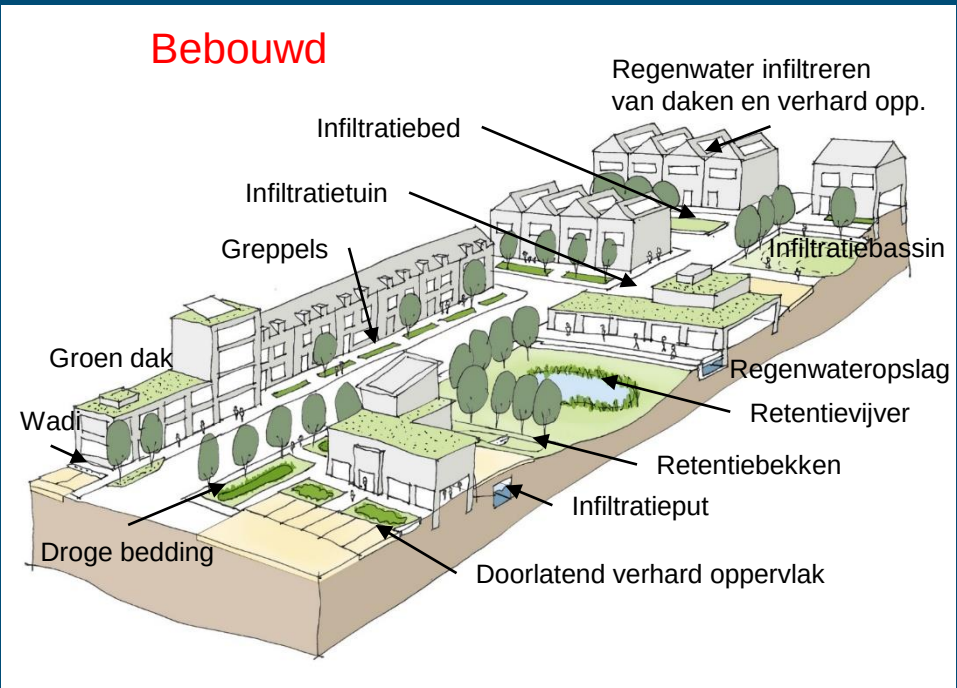
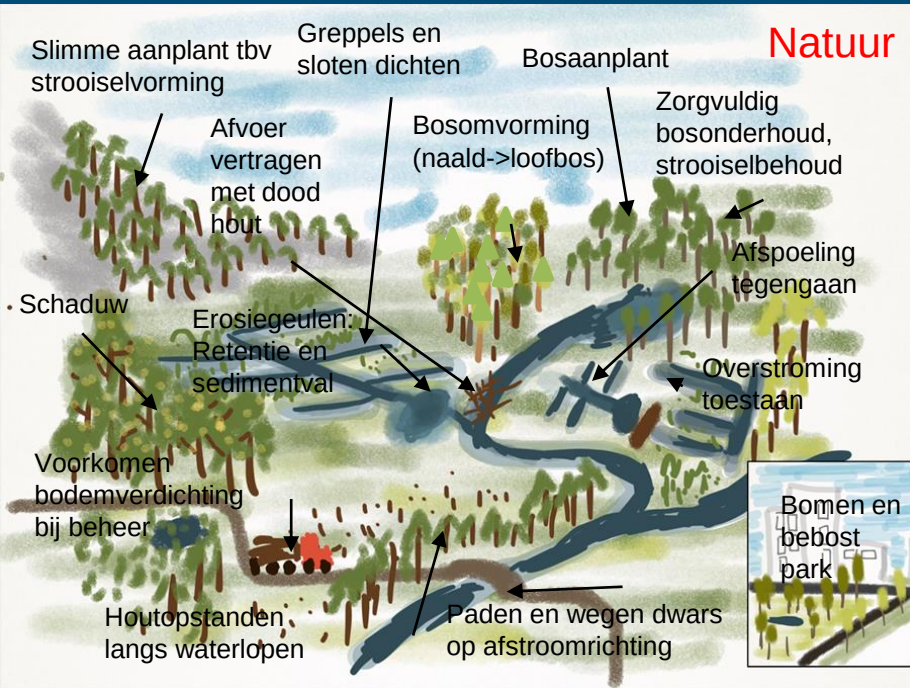
Beek

klimopwaterranonkel
beekpunge
fonteinkruiden
biezenknoppen
....

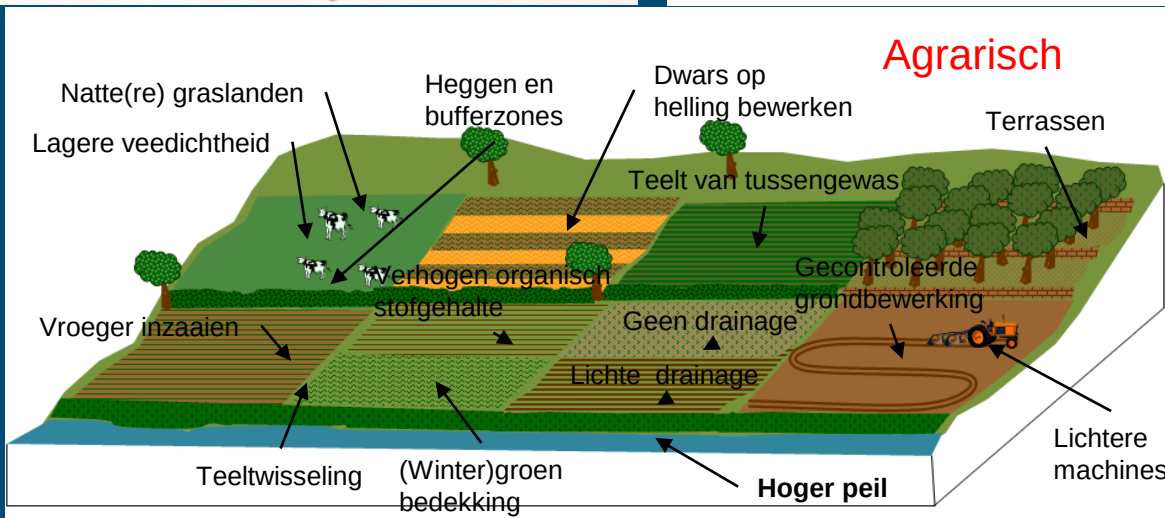

- Voedselarm tot matig voedselrijk
- Stilstaand - zwak stromend
- Zwak zuur tot licht basisch
- Bodem: niet - weinig humeus zand
- Ook op periodiek droogvallende oevers

Groslijst oplossingen water vasthouden

<http://nwrn.eu/forest>

<http://nwrn.eu/urban>

<http://nwrn.eu/agriculture>